

Богдан СКРОБУТ

**НА КИЇВСЬКІЙ
ЗЕМЛІ
(поема)**

Богдан СКРОБУТ

НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ

(Поєма)

Донецьк – 2011

БОГДАН СКРОБУТ
НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ
(*поема*)

Богдан Скробут. На Київській землі (поема) – Донецьк:
Норд Комп'ютер, 2011. – 20 с.

Скробут Богдан Юрійович – український поет, громадський діяч, ліквідатор аварії на ЧАЕС, дослідник голодомору на Україні 1932-40 років. Народився у 1946 році, в селі Шманьківчики, що на Тернопільщині. Мав сільськогосподарську освіту. Зазнав переслідувань з боку комуністичної влади, опинився в Сибіру, де прожив 18 років під прискіпливим оком КГБ. Його значний поетичний доробок на жаль не потрапив до читача.

Автор поеми "На Київській землі" був ліквідатором аварії на ЧАЕС. Про цю трагедію він з боєм розповідає.

Помер Богдан Скробут 25 січня 2011 року. Похований в с. Моринці, Черкаської обл..

На Київській землі

(уривки з поеми)

1

Чудесна, ніжна і безцінна
Вся українська сторона:
Карпатські гори, полонини,
Степи, простори, край Дніпра.

Колишуться як хвилі в морі
На стеблах колоски хлібів...
Багата наша рідна мова
Звучить приємно наче спів.

Розумні люди. Все пізнали,
Із надр багатства підняли,
Міста висотні збудували,
Здається щастя досягли.

Досягнення людські безмірні,
Технічний розвиток стрімкий
І за останні півстоліття
Вже здійснено немало мрій.

2

Поборюють космічний холод
І океанську глибину
Південний і північний полюс,
Вершини гір, пустель жару.

Собі на службу ріки ставлять
(Щоб промисловим був наш край)
й ... хімікатом поле травлять –
З рекордом взяти б урожай.

АЕС великі розмахнули
В понад мільйони кіловат,
А разом з тим мабуть забули
Що Україна – хліб і сад.

Що треба вміло поєднати
Природну щедрість і прогрес,
Щоб ворогами їм не стати
При створенні земних чудес.

Життя кипить, а цю природу
Нащадкам треба зберегти,
Щоб був щасливим їх добробут
А хто ж це зробить, як не Ти ?!

3

Про біль землі, людей, їх долю,
Про "штучний атомний вулкан",
Тепер відомий всім Чорнобиль,
Дозвольте розказати Вам.

Як в ту квітневу нічку тиху
Після опівночі стряслось...
Таке й не снилось людям лихо,
Та з ним зустрітись довелось.

Ніхто тоді не сподівався
Що будуть спалахи вночі,
На небі хмари не збирались
І не чекалися дощі.

Зірки приємно зігрівали
Закохані серця теплом.
Земля весною оживала –
Пахучим цвітом і листком.

В природі все відпочивало
(Крім сов і кажанів вночі).
Красиве місто Прип'ять спало,
Село Лельов і Копачі.

Та враз ... мов блискавка ... а потім
Червоне світло над селом
І над сосновим лісом, полем,
Над містом, річкою, над сном.

О ні! Там небо не палало,
Секундна блискавка була,
Будівлю блока розірвало,
Хоч гуркіт не збудив села.

Це блок четвертий загорівся
Ще з невідомих всім причин,
Немов з вулкана виривались
Вогневий промінь, іскри, дим.

Це він графіт радіаційний
Таку біду там натворив,
Там два вогні були суцільні –
Звичайний і з нейтронних сил.

І по тривозі на машинах
Пожежна вже команда тут
І не відступить ця дружина,
Стволи не випустить із рук.

Сміливі люди за хвилини
(їх не злякав вогневий жах)
Піднялись швидко по драбинах
На тридцятиметровий дах.

Пожежники стояли сміло.
В великій гідності вони
Своїм життям тоді прикрили
Всіх нас від гіршої біди.

Бійці себе не пожаліли,
Віддали сили до кінця,
Пожежне полум'я згасили
Ціною власного життя.

Було пожежних двадцять вісім
І кожен те зробив що міг,
Від всіх живих поклін їм низький
їх подвиг третій блок зберіг.

Шістьох знесилених і хворих
При всіх зусиллях лікарів,
При всіх медичних допомога
Не стало ... за п'ятнадцять днів.

Їх нагороджено посмертно
"За мужність в боротьбі з вогнем"
Помер Ващук, помер Тищура,
Володя Правик теж помер.

З тих наслідків прожив недовго
Ігнатенко і Титенок,
Зійшов з життєвої дороги
Не ставши батьком – Кибенок.

До них пошана вічно буде
Тепер і нових поколінь ...
І пам'ятаймо завжди, люди,
Чорнобилку – гірку полинь.

Хоч і велике лихо сталось,
Але ще майже дві доби
Таємно вченими вивчалась
Забрудненість землі, води.

І людям правди не казали,
Що вибух небезпечний всім,
Що в цих полях, містах і селах
Скрізь окупантом атом сів.

Щоб паніки не піднімати
Сказали: "Тільки на три дні
Покиньте, люди, свої хати,
Бо ще четвертий блок в вогні"...

В тривожний час спішили люди
Вивозили дітей батьки,
Що з ненародженими буде? –
Вагітні плакали жінки.

А діти, мов дорослі стали,
Їх личка теж були сумні,
Батьки в їх поглядах читали:
"Я жити хочу, вір мені..."

А той масштаб евакуацій
Тривожні породив думки.
Адже загроза радіацій
Це не на дні, а на роки

Тим часом атомний характер
Страшенну силу в собі мав.
Уран – графітовий реактор
То завмирав, то вибухав.

Рентгенним світлом він світився
Неначе з кратера стовпом.
Незримим променем стелився
Пронизував усе кругом.

Дивився атом в небо оком
Так, ніби світ вже покорив.
Стовпом вогню з руїни блока
Він блідо-сірим світлом бив.

Із прірви вирваної в блоці
Розпадом атом вилітав
І осідав на кожнім кроці
Весняну землю застилав.

Та більшою була загроза
Непоправимої біди
Як став басейн-барботер повним
Радіаційної води.

Над ним, в "підвішеному" стані
Страшно розпечений "висів"
Реактор, виведений з ладу
В потужності мільйонних сил.

З хімічним грізним елементом
В басейн-барботері вода,
Їх поєднання стало б смертним.
Нічим не стримана біда.

Біда була б непоправима
Непередбачена ніким...
Не допустить з'єднань між ними —
Завдання всіх було таким.

І неможливо це забути
Як відвернули від біди,
Як відкачали люди в муках
Десятки тисяч тонн води.

Так небезпеку відвернули
Той не розбуджений ще гнів.
І всі полегшено зітхнули
З фатальних тих тринадцять (!) днів

Полегшено... Хіба це слово
Зняло тягар з людських плечей?
Робота йшла цілодобово,
Напруженість думок, очей.

Напругу ту ніхто не міряв,
Ніхто на трудність не зважав,
Той подвиг, де життям платили
Зразковим всім навіки став.

Це подвиг? Бо зберіг пів людства
По всій Європі від біди
І від можливого погубства
Радіаційної води.

А в кратер атомного блока
П'ять тисяч тон піску в мішках
В ті дні скидали з вертольота
Герої, що забули страх.

І стіни вирости бетонні
Щоби закрити гамма-фон.
Металу вкладено там тонни,
Точніше - десять тисяч тон.

І так, цей блок захоронили
Кипучий смертний той розмах
І всі його безмірні сили
Замурували в саркофаг.

Не башта це, не піраміда
І не китайський древній мур,
Архітектурна ця могила –
Вершина всіх архітектур!

В людей напруга неймовірна,
Був в перших днях панічний страх
Потім ... звичайне все, буденне,
З байдужим поглядом в очах.

Бо з тим, що вже дістало силу
Гуртом боролись всюди, скрізь
Добротну землю хоронили
Без стогону, жалю, без сліз.

Земля, котра родила хлібом,
В могильник мовчки полягла...
Не мовчки. З криком: "Люди! Діти!
Я ваша мати! Я..! Я..! я...!"

Загальнолюдське горе стало,
Чорнобиль всіх нас примирив:
Японці техніку давали,
Американці лікарів.

Бригад немало побувало
І з всіх республік в цих місцях
І праці вкладено чимало,
Щоб збудувати саркофаг.

Щоби очистити місцевість
Від тих активних речовин
В яких розпад на "альфа", "бета"
Буде не рік і не один.

Дезактивацію робили.
Дороги мили і дахи
І "рижий" ліс похоронили –
Такі вони, людські гріхи.

Добра багато схоронили,
В могильники звезли його,
В містах дружинники ХОДИЛИ,
Бо мародерство теж було.

Там злодій ліз в склади, в квартири,
Машини крали з гаражів,
В аптеки лізли наркомани,
Зламавши рами вітражів.

Таке творилось: мужність, горе
І підлість виродків була,
Пролило сліз, як кажуть, море –
Це з мирним атомом війна.

Та все ж таки, чому це сталось?
Чому четвертий блок горів?
Там пильно все контролювалось,
Чого ж реактор той хотів?

Чому він вийшов з-під контролю?
Чому відбився він від рук?
Чому він вирвався на волю –
Знав Шашенок і Ходемчук.

Та їх тепер вже не спитати
Чим був розгніваний уран,
Бо Шашенок не встиг сказати,
А Ходемчук... навіки там.

Мабуть його останні сили
Хотіли лихо відвести...
Та квіти на "його" могилу
Було б блюзнірством принести.

Тепер лиш висновки комісії
І світового МАГАТЕ
Дають можливість зрозуміти
Про те порушення страшне.

Про суть його експерименту,
Про швидкість роторну в запас,
Як до критичного моменту
На "винос" збільшували час.

І наслідок: зросла потужність,
Температура піднялась,
Так блискавично, сильно дуже.
Контролю більш не піддалась.

Активну дію стержнів ТВЕЛа,
Досягнень хім- і фіз-наук
Втілив в життя від соцсистеми
Лісник-партієць Ходемчук.

Так мирний атом в кожную хату
Проник і свій напіврозпад
Беззмінно буде "дарувати"
Десятки, сотні літ підряд.

Урок всім людям, всій науці,
Майбутньому нових століть,
Не можна вибух той забути,
А треба висновки зробити.

Прогрес науки є і буде,
Назад не буде вороття
І дуже пильно треба, люди(!)
Цінити Землю і Життя.

В дитинстві, в юності чи в старість
Чого би не зробили ми,
Та ж для Землі дітьми zostались,
Ще не розумними дітьми.

Хіба це розум? Наша сила?
З чим ми зустрілися в ті дні...
Той саркофаг – страшна могила
Стоїть на Київській землі.

Богдан СКРОБУТ
НА КИЇВСЬКІЙ ЗЕМЛІ
(поема)

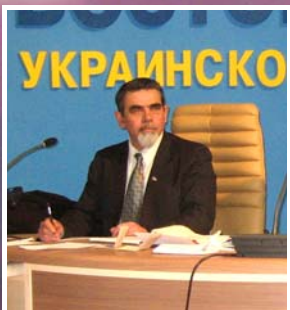
Упорядкування
Огнєва Людмила

Оригінал-макет та верстка
Огнєва Людмила

Підписано до друку . Формат
Ум.друк.арк. . Друк лазерний. Зам. № .Наклад
100 прим.

Віддруковано у друкарні "Норд Комп'ютер" на
цифрових лазерних видавничих комплексах Rank Xerox
DocuTech 135 і DocuColor 2060.

Україна, м. Донецьк, 83003, вул. Разенкова, 6,
Тел.: (062) 389-73-82, 389-73-86

Скробут Богдан Юрійович – український поет, громадський діяч, ліквідатор аварії на ЧАЕС, дослідник голодоморів в Україні 1932-40 років. Народився у 1946 році, в селі Шманьківчики, що на Тернопільщині. Мав сільськогосподарську освіту. Зазнав переслідувань з боку комуністичної влади, опинився в Сибіру, де прожив 18 років під прискіпливим оком КГБ. Його значний поетичний доробок, на жаль, не потрапив до читача. Автор поеми "На Київській землі" був ліквідатором аварії на ЧАЕС. Про цю трагедію він з болем розповідає. Помер Богдан Скробут 25 січня 2011 року Похований в с. Моринці, Черкаської обл.

ВГОІ «Чорнобиль-Допомога»
Донецький відділ Союзу Українок
Товариство ім. Олекси Тихого